

Bergur Djurhuus Hansen
lektari í bókmentum, dekanur á Føroyamálsdeildini

Málpolitikkurin fer at tryggja dygdargóða málnýtslu yvirhøvur, men serliga - og fyrst og fremst - tryggja føroyskt í undirvísing og gransking

ingur er við hvørt sum at vera føddur inn í eina verkætlan, sum fyri fólk uttan fyri Føroyar tykist meiningsleys. Í Føroyum er verkætlanin neyðug og full í meining. Men tað er eisini so, at tað krevur sítt at krevja føroyskt, og eitt føroyskt vísindamál kemur ikki av sær sjálvum.

Vísindamál og málpolitikkur

Tað finst eingin “natúrlig” menning av einum máli. Enskt er heimsmál, tí bretar lögdu stóran part av heiminum undir seg. Føroyskt verður bara ment og hildið við líka sum vísindamál, um vit – tilvitað – brúka føroyskt í vísindaligum høpi.

Tað enska málið, sum verður

brúkt á akademiskum stigi í dag, er eitt serligt lingua franca-enskt, sum eyðkennir altjóða granskingarumhvørvið. Tað er eitt mál, sum ger tað lætt at samskipta vísindaliga. Tað er ikki sama enska mál, sum bretar og amerikanarar brúka sínámillum ella í bókmentum, og tað verður ongantið rættiliga okkara mál, einans eitt amboð.

Eitt føroyskt vísindamál eigur at røkja somu neyvu uppgávu sum vísindamál yvirhøvur, men av tí, at vit duga føroyskt á øllum hugsandi stigum, kunnu vit lættliga leggja afturat, menna og mýkja tað. Tað er í lagi at brúka enskt, og vit skulu brúka enskt, men tað er ikki í lagi, um vit meiri ella minni ótilvitað gevast við at brúka føroyskt í vísindaligum høpi.

Málpolitikkurin, sum nú verður samtyktur á Fróðskaparsetrinum, fer at tryggja dygdargóða málnýtslu yvirhøvur, men serliga - og fyrst og fremst - tryggja føroyskt í

undirvísing og gransking.

Ein endalig samtykt er ikki gjørd í leiðsluni enn, men burtur úr fyrireikingunum ber til at nevna, at undirvísing á enskum verður avmarkað til skeið hjá lærarum, sum ikki hava føroyskt sum móðurmál, og skeið, sum vegna altjóða samstarv mugu haldast á enskum. Granskarar verða eggjaðir til at skriva vísindaliga á føroyskum eins væl og

á enskum. Tað krevur, at undirtøkan fyri Fróðskaparriti og vísindaligum útgávum á føroyskum verður styrkt. Støðið undir málpolitikkinum er sjálvsagda hugsanin um, at føroyskt er málið á – og málið hjá – Fróðskaparsetrinum.

Málpolitikkurin skal sostatt tryggja, at vit bæði verða altjóða og vita, út frá hvørjum vit arbeiða, og hví Fróðskaparsetrið er til.

Støðið undir málpolitikkinum er sjálvsagda hugsanin um, at føroyskt er málið á – og málið hjá – Fróðskaparsetrinum